

กลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล *
RAPID IMPROVEMENT STRATEGIES BASED ON BUDDHADHAMA OF CHID
EVELOPMENT CENTERS UNDER THE MUNICIPALITY

¹อิสยาภรณ์ เทพประสิทธิ์ Itsayaporn Thappasid ²ระวิง เรืองสังข์ Rawing Ruangsanka
³พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: D94564@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล 2) เสนอกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ 1) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตามมาตรฐานการตรวจสอบ 4 ด้าน ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยการแจกแบบประเมิน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 361 คน 2) ปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอกลยุทธ์ สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล พบว่า โดยรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านความถูกต้อง เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพผู้เรียนระดับดีเยี่ยมแบบก้าวกระโดด พันธกิจมี 3 พันธกิจ เป้าประสงค์ มี 3 เป้าประสงค์ กลยุทธ์โดยมีกลยุทธ์ย่อย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การสร้างองค์กรแห่งวินัยประกอบด้วย 5 แผน 2) กลยุทธ์การพัฒนาความคิดและจิตครูให้เป็นเลิศประกอบด้วย 4 แผน และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาความคิดและจิตครูให้เป็นเลิศประกอบด้วย 2 แผน

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบก้าวกระโดด, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, หลักพุทธธรรม

Abstract

The objectives of research article are to 1) evaluate strategies for rapid development according to the Buddhist principles of the municipal child development center, 2) offer strategies for rapid development according to Buddhist principles of child development centers under municipalities. It is a mixed method research with qualitative research regulations, the research steps include: 1) Evaluate the strategy for progressive development according to Buddhist principles of child development centers under the municipality. According to the 4-sided inspection standards of Stufflebeam by distributing evaluation forms

to Heads of Child Development Center, 361 people, 2) Improve, edit and present strategy for rapid development according to Buddhist principles of child development centers under the municipality to the thesis advisor. The study showed that 1) Evaluation of the progressive development strategy according to Buddhist principles of the municipal child development center found that overall, the aspect had the highest average at the highest level was accuracy. The average sorted from highest to lowest were usefulness, appropriateness and feasibility, respectively. 2) Strategy for rapid development according to Buddhist principles of child development centers under the municipality. There were 4 important elements, consisting of vision, which was that the child development center having an excellent standards and quality of learners in leaps and bounds; 3 missions; 3 objectives; 3 goals, ; and 3 strategies. The strategies included 1) strategies for creating a disciplinary organization: consisting of 5 plans; 2) strategies for developing teachers' ideas and minds to be excellent: consisting of 4 plans; and 3) strategies for developing teachers' ideas and minds to be excellent, consisting of 2 plans.

Keywords: Rapid Improvement, Child Development Centers, Buddhadhama

บทนำ

สังคมประเทศไทยในปัจจุบันมีลักษณะพลวัต ในบางด้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น การผลิตด้านเทคโนโลยี บางครั้งก้าวหน้าและบางครั้งถดถอยจนเข้าสู่ภาวะวิกฤติ กล่าวคือ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ดังนั้น การจัดการกับปัญหาและความท้าทายที่จะตามมา คือ การสร้างคุณภาพการศึกษาที่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและผลิตพลเมืองที่เข้มแข็ง ช่วยแก้ไขวิกฤติความขัดแย้ง และพัฒนาประเทศที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนคนส่วนใหญ่ได้ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์คือการให้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การให้บริการจะกระทำเฉพาะ เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งกำหนดไว้เท่านั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 281 กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยในมาตรา 289 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา ตามความเหมาะสมและความต้องการ ภายในท้องถิ่นนั้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่

ในการ จัดการศึกษา นอกจากนั้นพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ยังกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

ปัจจุบัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 7,850 แห่ง จำแนกออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาล ตำบล 2,247 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง กรุงเทพฯ 1 แห่ง และพัทยา 1 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) การจัดการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มีโรงเรียนในสังกัด จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,481 แห่ง ส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา มากที่สุด รวมทั้งได้ขยายการสอน ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย และอาชีวศึกษาตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาธิบาย ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวนทั้งสิ้น 18,492 แห่งซึ่งแยกเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลจำนวน 5,375 แห่ง

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย ของธีราภรณ์ มากมี (2563) ที่พบว่า มีปัญหาในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ 5 ปัญหา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปต่ำสุดตามลำดับดังนี้ ปัญหาที่มีระดับมากที่สุดคือ ปัญหาด้านบุคลากร รองลงมาเป็นปัญหาด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัญหาด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และที่มีระดับ ปัญหาน้อยที่สุดคือ ปัญหาด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ ซึ่งปัญหาด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปสรรคหรือข้อขัดข้องเกี่ยวกับมอบหมายและ เพิ่มภาระอื่นนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อค้นพบของวราภรณ์ ทิพย์พิงค์ (2553) ซึ่งพบว่า ปัญหาด้านบุคลากรมีปัญหามากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ระบบการกำหนดอัตรากำลัง ภาระงานการวิเคราะห์อัตรากำลัง การวางแผนบรรจุแต่งตั้ง ภาระงานการบรรจุ แต่งตั้ง จำนวนครูให้สอดคล้องกับจำนวนเด็ก การสนับสนุนงบประมาณให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนา ความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้บุคลากรเข้ารับการศึกษาระดับที่ สูงขึ้น การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างเหมาะสมและชัดเจน มอบหมายและเพิ่มภาระอื่น นอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน การประเมินการปฏิบัติงาน การติดตามการปรับปรุงแก้ไขการ ปฏิบัติงานบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนประกอบกับการปฏิบัติจริงกับแนวนโยบาย ที่กำหนดไว้ก็ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่า มีปัญหาด้านบุคลากร คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึง ความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบ ในการสรรหา บุคลากรเพื่อเข้าเป็นผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังใช้ระบบอุปถัมภ์จึงทำให้ผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังคงไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร เกิดการพัฒนาไปอย่างช้าๆ ตามระบบราชการ ทำงานตามหนังสือสั่งการจากกรม หรือกระทรวงเท่านั้น ซึ่งมีความจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข

กลยุทธ์เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระยะยาว การทำให้กลยุทธ์เป็นความจริงต้องมีทั้งการวางแผน และการจัดการ ถ้าปราศจากการจัดการเชิงกลยุทธ์แล้ว องค์กรจะขาดความมุ่งหมายและทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันเช่นในปัจจุบัน การพัฒนากลยุทธ์ที่บรรลุความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจกลยุทธ์ กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์และทุกระดับภายในองค์กรต้องมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาและการดำเนินกลยุทธ์ ดังนั้น การบริหารที่ดีและต้องการประสบความสำเร็จในอนาคตจะต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์เพราะโลกแห่งการบริหารมีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ถ้าผู้บริหารขาดความชำนาญในการกำหนดกลยุทธ์การปฏิบัติตามกลยุทธ์จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารในระดับองค์กรต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการกำหนดกลยุทธ์ และกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่มีรูปแบบ (สมยศ นาวิการ, 2555)

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าว คือ ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความสามารถในการแข่งขัน ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดการพัฒนาอย่างไม่เท่าเทียม ปัญหาด้านบุคลากร โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษา ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดการพัฒนาอย่างล่าช้า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล
2. เพื่อเสนอกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสาน ได้แก่ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัย รายงานของหน่วยงานต่างๆ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อย่างเป็นทางการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล มีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความหมาย คุณลักษณะ การพัฒนาแบบก้าวกระโดดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสภาพการพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลโดยการแจกแบบสอบถาม

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลทั่วประเทศจำนวน 5,375 แห่ง โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 361 คน ผู้ให้ข้อมูล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ดังนี้ แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล การสร้างข้อคำถามแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี และแบบสัมภาษณ์ (Interviewing) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างเอง เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เพื่อหาสภาพปัญหา/แนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จากแบบสอบถามความคิดเห็น มาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิเคราะห์ผลการศึกษานี้ จะใช้แบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเรขาคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล มีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาสภาพปัญหา/แนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้เทคนิค Snow Ball และการเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านการประเมิน สมศ รอบ 4 ในระดับดีมาก 2) เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการศึกษาเชิงพุทธ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างเอง

2. ร่างกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล จากการวิเคราะห์และประมวล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม วิเคราะห์ SWOT Analysis (สภาพแวดล้อมภายนอก ภายใน) โดยใช้ตาราง TOWS Matrix จากการวิเคราะห์ ความสำคัญ ความต้องการจำเป็นและข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สังเคราะห์และร่างกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล (ฉบับร่างที่ 1)

3. พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล จากการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านหลักพุทธธรรม โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 รูป/คน ทำการสนทนากลุ่ม และปรับปรุงกลยุทธ์ตาม

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ร่างกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล (ฉบับร่างที่ 2)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตามมาตรฐานการตรวจสอบ 4 ด้าน ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง โดยการแจกแบบประเมิน

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลทั่วประเทศจำนวน 5,375 แห่ง โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 361 คน ผู้ให้ข้อมูล

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบประเมินกลยุทธ์ ผู้วิจัย ใช้ประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล จาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 361 คน การสร้างข้อคำถามแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist) และตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล

1.3 การวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเรขาคณิต

2.ปรับปรุง/แก้ไข/นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลโดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล พบว่า องค์ประกอบสำคัญ 6 ส่วนของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล โดยรวมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.42) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.48) และในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$, S.D = 0.50) และด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.53) ตามลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบสำคัญ 6 ส่วนของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล โดยรวม

องค์ประกอบของกลยุทธ์	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.58	0.50	มากที่สุด	4.24	0.43	มาก	4.42	0.50	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด
2. ด้านพันธกิจ	4.63	0.50	มากที่สุด	4.23	0.46	มาก	4.33	0.56	มาก	4.76	0.41	มากที่สุด
3. ด้านเป้าประสงค์	4.58	0.49	มากที่สุด	4.09	0.59	มาก	4.37	0.53	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
4. กลยุทธ์สร้างองค์กรแห่งวินัย	4.64	0.42	มากที่สุด	4.18	0.52	มาก	4.36	0.43	มาก	4.67	0.33	มากที่สุด
5. กลยุทธ์ยกระดับความคิดและจิตใจ	4.61	0.48	มากที่สุด	4.22	0.46	มาก	4.32	0.51	มาก	4.75	0.34	มากที่สุด
6. กลยุทธ์พัฒนาการสมวัยจิตใจเป็นสุข	4.66	0.47	มากที่สุด	4.07	0.69	มาก	4.31	0.46	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.62	0.48	มากที่สุด	4.17	0.53	มาก	4.35	0.50	มาก	4.68	0.42	มากที่สุด

2. กลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ย่อย และแผนการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพผู้เรียนระดับดีเยี่ยมแบบก้าวกระโดด”

พันธกิจ

พันธกิจที่ 1 ปรับปรุง พัฒนา ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด

พันธกิจที่ 2 ปรับปรุง พัฒนา คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานระดับดีเยี่ยมอย่างยั่งยืน

พันธกิจที่ 3 ส่งเสริม พัฒนา คุณภาพของเด็กปฐมวัย

เป้าประสงค์

1. ปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครอบคลุมทั้งด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณลักษณะตามองค์ประกอบการพัฒนาแบบก้าวกระโดด และสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนา คุณภาพการศึกษา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การเล่นเกมของเด็กปฐมวัย ให้มีมาตรฐานระดับดีเยี่ยมอย่างยั่งยืน

3. พัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้เจริญเติบโต มีพัฒนาการสมวัย มีพัฒนาการที่ดีด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองที่ดี

กลยุทธ์

1. สร้างองค์กรแห่งวินัย มี 5 แผน 25 โครงการ/กิจกรรม

1. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นเลิศ มี 3 โครงการ/กิจกรรม

2. การบริหารจัดการวินัยบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 โครงการ/กิจกรรม

3. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม มี 8 โครงการ/กิจกรรม มี 8 โครงการ/กิจกรรม

4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขอนามัย สุขภาพของเด็กปฐมวัย มี 7 โครงการ/กิจกรรม
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มี 4 โครงการ/กิจกรรม
2. ยกระดับความคิดและจิตใจ มี 4 แผน 18 โครงการ/กิจกรรม
 1. การดูแล ส่งเสริม และพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างรอบด้าน มี 5 โครงการ/กิจกรรม
 2. การดูแล ส่งเสริม และพัฒนา ทางด้านร่างกายและสุขภาพ มี 5 โครงการ/กิจกรรม
 3. การส่งเสริม พัฒนา สติปัญญา การสื่อสารและความเป็นเลิศทางด้านภาษา มี 5 โครงการ/กิจกรรม
4. การส่งเสริม พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองที่ดี มี 3 โครงการ/กิจกรรม
3. พัฒนาการสมวัย จิตใจเป็นสุข มี 2 แผน 6 โครงการ/กิจกรรม
 1. ส่งเสริม พัฒนา เด็กให้มีการเจริญเติบโตสมวัย มีพัฒนาการสมวัย และมีสุขนิสัยที่เหมาะสม มี 2 โครงการ/กิจกรรม
 2. ส่งเสริม พัฒนา ให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ ภาษา การสื่อสาร สังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองที่ดี มี 4 โครงการ/กิจกรรม
4. เจื่อนไขในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม แบ่งเป็น 2 เจื่อนไข คือ

 1. เจื่อนไขเรื่องระยะเวลาในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ควรมีการนำกลยุทธ์ไปใช้ให้ครบทุกด้านพร้อมกัน ภายในระยะเวลา 1 ปีการศึกษาหรือ 1 ปีงบประมาณ
 2. เจื่อนไขการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา โดยมีหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่ใช้ในการปฏิบัติเพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ (ความพอใจ) 2) วิริยะ (ความเพียร) 3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ) และ 4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่ใช้ในการปฏิบัติเพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ (ความพอใจ) 2) วิริยะ (ความเพียร) 3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ) และ 4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ 1) ฉันทะ (ความพึงพอใจและรักในสิ่งที่กระทำ) หมายถึง ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ (ความตั้งใจและหมั่นเพียร) หมายถึง ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อตั้งมั่น) หมายถึง ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งนั้นด้วย ความคิดเอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรองและทบทวน) หมายถึง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญตรวจหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

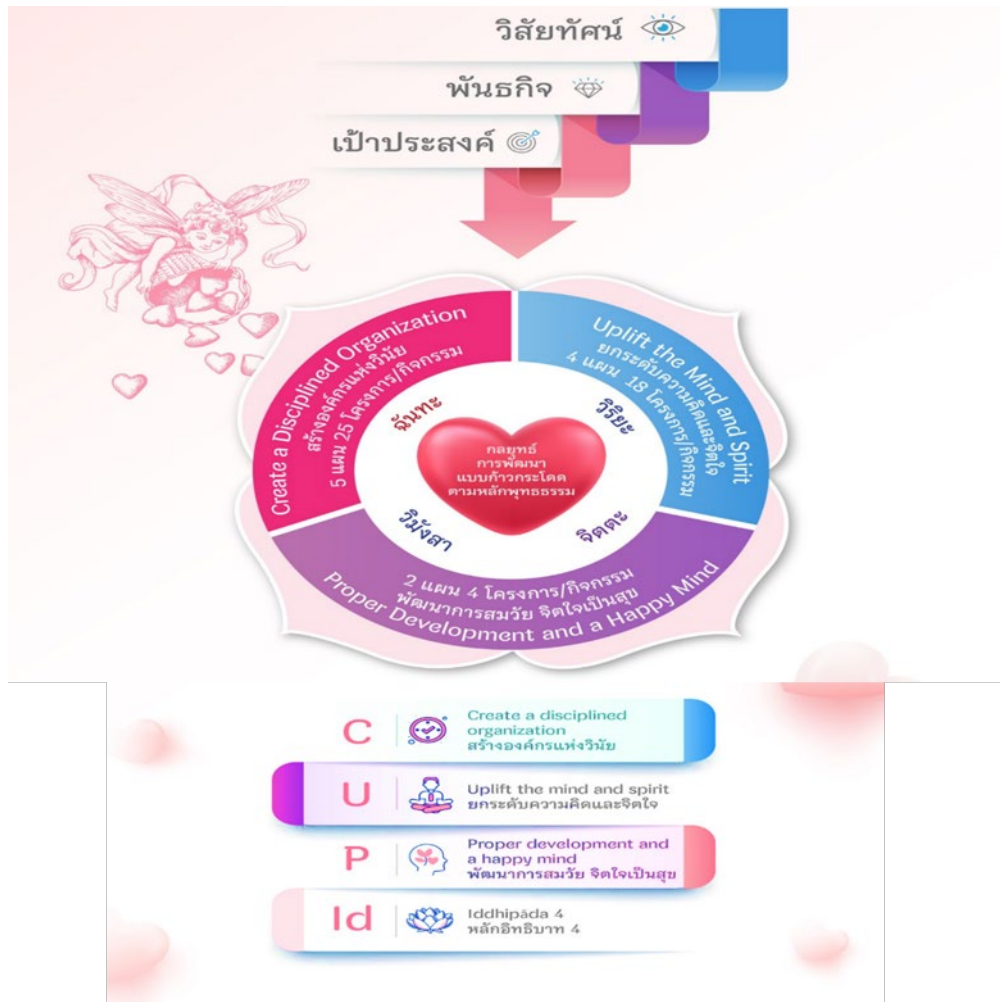
การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ โดยผู้วิจัยขอเลือกประเด็นที่สำคัญมาอภิปราย โดยผลการวิจัยด้านพันธกิจของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ ซึ่ง พันธกิจ ประกอบด้วย 1) ปรับปรุง พัฒนา ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด 2) ปรับปรุง พัฒนา คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานระดับดีเยี่ยมอย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริม พัฒนา คุณภาพของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด

การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์สร้างองค์กรแห่งวินัย กลยุทธ์พัฒนาความคิดและจิตครูให้เป็นเลิศ กลยุทธ์ก่อเกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ และในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยพิจันท์ ภูภิโย (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ผลการประเมินร่างกลยุทธ์ฯ การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด พบว่า โดยภาพรวม ด้านความถูกต้องและความครอบคลุม กลยุทธ์เสริมสร้าง สมรรถนะบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านความเหมาะสม กลยุทธ์เสริมสร้าง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความเป็นไปได้ กลยุทธ์เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านประโยชน์ กลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากว่ายังไม่มีวิจัยหรือหนังสือเล่มไหนนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยจึงได้นำหลักพุทธธรรม อิทธิบาท 4 มาบูรณาการกับ ให้เกิดการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้ประเทศไทยมีสถานศึกษาที่มีคุณภาพพร้อม นำไปสู่การพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล สามารถสรุปเป็นภาพองค์ความรู้การวิจัยได้ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัย

จากภาพที่ 1 การสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล สามารถสรุปได้ดังนี้

Create a disciplined organization สร้างองค์กรแห่งวินัย หมายถึง การสร้างให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ บุคลากรทุกคนเป็นผู้มีวินัย มีสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยที่ดี ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

Uplift the mind and spirit ยกระดับความคิดและจิตใจ หมายถึง การทำให้ครูเป็นผู้มีความคิดที่ดีและถูกต้อง มีแรงผลักดัน ความรู้สึกปรารถนาดีในการกระทำที่ช่วยส่งเสริม พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกายและสุขภาพ สติปัญญา อารมณ์จิตใจสังคม ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นพลเมืองที่ดี

Proper development and a happy mind พัฒนาการสมวัย จิตใจเป็นสุข หมายถึง การทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านการเจริญเติบโตสมวัย มีพัฒนาการสมวัย และมีสุขนิสัยที่เหมาะสม มีพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ ภาษา การสื่อสาร สังคม คุณธรรม อย่างดีเยี่ยม มีวินัยและความเป็นพลเมืองที่ดี อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

Iddhipāda 4 หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักธรรมที่ใช้ในการปฏิบัติเพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ (ความพอใจ) 2) วิริยะ (ความเพียร) 3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ) และ 4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ 1) ฉันทะ (ความพึงพอใจและรักในสิ่งที่กระทำ) ความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ (ความตั้งใจและหมั่นเพียร) ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อตั้งมั่น) ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งนั้นด้วย ความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรองและทบทวน) หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อที่ยังหยาบในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล เมืององค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ย่อย คือ 1) กลยุทธ์สร้างองค์กรแห่งวินัย 2) กลยุทธ์พัฒนาความคิดและจิตครูให้เป็นเลิศ 3) กลยุทธ์ก่อเกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด โดยรวมเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ และในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ควรปรับปรุง พัฒนา ระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ สุขภาวะ และศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด

1.2 ควรปรับปรุง พัฒนา คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานระดับดีเยี่ยมอย่างยั่งยืน

1.3 ควรส่งเสริม พัฒนา คุณภาพของเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ของกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล

2.2 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล

2.3 ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาแบบก้าวกระโดดตามหลักพุทธธรรมของสถานศึกษารูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2553**. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.
- ธีราภรณ์ มากมี. (2563). การศึกษาปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย. **วารสารครุพิบูล**. 7(2). 2-4.
- พิพัฒน์ ภู่วิทย. (2555). **กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อการพัฒนาแบบก้าวกระโดด**. คุุณินพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณ ทิพย์พิงค์. (2553). **ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมยศ นาวิการ. (2555). **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.